

Begrippenlijst Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

Versie juli 2023

Begrip	Definitie
Activiteiten in het preventieve justitiële kader	De activiteiten die gecertificeerde instellingen (GI's) uitvoeren in het preventief justitieel kader (PJK), ook wel drangkader genoemd. Deze specifieke preventieve- en nazorgactiviteiten die zich in het veld van de vrijwillige hulpverlening afspelen betreffen geen jeugdhulp, maar activiteiten die uitgaan van de inzet van de specifieke expertise van de gecertificeerde instelling om (opnieuw) een maatregel jeugdbescherming of jeugdreclassering te voorkomen.
Algemene voorziening	Onder algemene voorzieningen vallen diensten of activiteiten binnen de Wmo die voor iedere inwoner van een gemeente beschikbaar zijn, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruiker. De gemeente kan hiervoor een bijdrage in de kosten vragen. Voorbeelden van algemene voorzieningen zijn een maaltijdservice of activiteiten in een buurthuis.
AOW-leeftijd	De AOW-leeftijd, ook AOW-gerechtigde leeftijd genoemd, is de pensioengerechtigde leeftijd in het kader van de Algemene Ouderdomswet (AOW). De AOW-leeftijd hangt af van de levensverwachting.
Arbeidsdeelname	Mate waarin een persoon, behorende tot de beroepsbevolking van 15 tot 75 jaar, werkzaam is of niet.
Begeleiding op werkkring/job-coach	Dit is een type re-integratie-/participatievoorziening. Het omvat alle vormen van begeleiding op de werkplek, voor zowel arbeidsbeperkten als niet-arbeidsbeperkten, door een interne (van het bedrijf waar de werknemer werkt), externe of gemeentelijke begeleider
Begeleiding	Wmo voorziening uit de categorie ondersteuning thuis. Bij begeleiding leert een cliënt om allerlei dagelijkse handelingen zelf te doen, of krijgt ondersteuning hierbij. Deze hulp wordt meestal ingezet in het geval van psychische problemen, een verstandelijke of een zintuigelijke beperking. Begeleiding kan gaan over ondersteuning bieden bij het plannen en organiseren van de dag, het omgaan met een ziekte of beperking, geldzaken en administratie, of het dagelijks leven thuis.
Begrote kosten	Kosten zoals die in een begroting zijn opgenomen. Begrote kosten geven enerzijds een verwachting aan, maar tegelijk zijn ze een norm die niet overschreden mag worden.
Beroepsbevolking	Personen tussen de 15 en 75 jaar die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Begrip	Definitie
Beschermd wonen	Beschermd wonen is voor mensen met psychische of psychosociale problemen die niet zelfstandig kunnen wonen en een beschermde en veilige woonplek nodig hebben. Cliënten wonen in een beschermde woonvorm, zoals een gezinsvervangend tehuis. Via beschermd wonen krijgen ze ook de begeleiding die ze nodig hebben.
Bijstand	Uitkering op grond van de Participatiewet en is er voor mensen die niet genoeg geld hebben om in hun levensonderhoud te voorzien. En die niet in aanmerking komen voor een andere uitkering. Met een bijstandsuitkering kunnen zij de periode overbruggen totdat zij weer betaald werk vinden.
Bijstandsgelateerde uitkering.	Een uitkering die onder de wetten IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers), IOAZ (Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) en Bbz (Bijstand voor zelfstandigen) valt.
Bijstandsuitkering	Een bijstandsuitkering is onder de Participatiewet vallende wettelijk geregelde financiële hulp aan mensen die over onvoldoende middelen beschikken om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien
Chronische aandoening	Aandoening uit een lijst van in totaal dertig chronische aandoeningen zoals diabetes, COPD, hart- en vaatziekten, reuma en kanker.
Coaching naar werk of naar participatie	Type re-integratie-/participatievoorziening, waarbij een persoon buiten een arbeidsbetrekking naar werk of naar participatie (in de maatschappij) wordt toe begeleid. Op het moment van inzet van de voorziening heeft de persoon dus nog geen werk. De coaching is gericht op het opdoen van persoonlijke of werkgerelateerde vaardigheden/competenties en vindt plaats in een een-op-een situatie. De voorziening kan worden ingezet voor zowel kort- als langdurig werklozen.
Dagbesteding	Wmo voorziening uit de categorie ondersteuning thuis. Dagbesteding is een vorm van begeleiding, maar dan in groepsverband. Doel is een zinvolle invulling van de dag. Bijvoorbeeld met aangepast werk, activiteiten of dagopvang.
Eenzaamheid	Percentage van de volwassenen (19+) met hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore. De eenzaamheidsschaal bestaat uit elf uitspraken over emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Voorafgaand aan de uitspraken staat de vraag: 'Wilt u van elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?', met de toelichting 'U kunt antwoorden met nee, min of meer, ja'. Iemand is sociaal of emotioneel eenzaam als diegene op minstens twee van de bijbehorende items ongunstig scoort. Iemand is eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op alle items.

Begrip	Definitie
Eigen kracht	Je eigen leven kunnen vormgeven en problemen zelf kunnen oplossen. In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) staat dat burgers een eigen verantwoordelijkheid hebben voor hoe ze hun leven inrichten.
Gerealiseerde kosten	De werkelijke kosten, die gemaakt zijn.
Gestart advies	Een op de behoefte van de adviesvrager afgestemde set van aanwijzingen, raadgevingen en tips die Veilig Thuis met de adviesvrager deelt, met als doel de adviesvrager in staat te stellen zelf verder te kunnen handelen in situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling of bij een vermoeden daarvan. De adviesvrager blijft zelf verantwoordelijk voor eventuele verdere stappen, Veilig Thuis onderneemt geen enkele verdere actie richting de directbetrokkenen bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
Grijze druk	De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van de ouderen tot het werkende deel van de bevolking
Huishouden (particulier)	Eén of meer personen die samen een woonruimte bewonen en zichzelf niet-bedrijfsmatig voorzien van de dagelijkse behoeften.
Hulp bij het huishouden	Huishoudelijke hulp is bijvoorbeeld hulp bij het schoonmaken, opruimen of de afwas doen.
Hulpmiddelen en diensten	Onder hulpmiddelen en diensten vallen de productcategorieën woondiensten, vervoersdiensten, rolstoelen, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en overige hulpmiddelen
Jeugdbescherming	Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt wanneer een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jongere in de leeftijd van 0 tot 18 jaar (ernstig) wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet (voldoende) helpt.
Jeugdhulp met verblijf	Er is sprake van jeugdhulp met verblijf als de jongere formeel niet thuis slaapt bij het eigen gezin. Het gaat daarom alleen om verblijfsvormen waarbij sprake is van een overnachting, zoals opvang in een pleeggezin, gezinsgerichte opvang of een vorm van gesloten jeugdhulp. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist doordeweeks, valt eronder.
Jeugdhulp zonder verblijf	Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis.

Begrip	Definitie
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering is begeleiding voor jongeren die met de politie in aanraking zijn geweest en een proces verbaal hebben gehad. Jeugdreclassering is een vorm van jeugdzorg waarbij de jongere wordt geholpen, begeleid en gecontroleerd. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk, recidive te voorkomen door positieve levensdoelen op te stellen en kansen te creëren voor de jongere in de maatschappij. Jeugdreclassering is er voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar.
Jeugdwet	De Jeugdwet houdt in dat gemeenten hulp moeten bieden bij het opgroeien, de zelfredzaamheid of deelname aan de maatschappij als de jeugdige of ouders dit nodig hebben
Jeugdzorgtraject	Een jeugdzorgtraject is een periode waarin een bepaalde vorm van hulp of zorg wordt verleend binnen de Jeugdwet. Wanneer een jongere meerdere vormen van hulp of zorg ontvangt heeft deze ook meerdere trajecten.
Jongere	De bevolking van 15 tot 25 jaar (exclusief de institutionele bevolking).
Kinderbeschermingsmaatregelen	Een rechter kan twee maatregelen ter bescherming van uw kind opleggen: 1) een ondertoezichtstelling (ots) waarbij u verplicht hulp en ondersteuning bij het opvoeden krijgt of; 2) een gezagsbeëindigende maatregel waarbij u het gezag over uw kind verliest.
Kindermishandeling	Elke vorm van mishandeling die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Dus niet alleen lichamelijk geweld, maar ook bijvoorbeeld emotionele mishandeling of verwaarlozing vallen eronder.
Kortdurend verblijf	Wmo voorziening uit de categorie ondersteuning thuis. Kortdurend verblijf is bedoeld voor mensen die thuis worden verzorgd door een mantelzorger en niet alleen thuis kunnen zijn. De cliënt verblijft dan kortdurend in een instelling, zodat de mantelzorger(s) even 'op adem' kunnen komen. Na het verblijf in de instelling pakken de mantelzorgers de zorg weer op.
Leeftijd	Het aantal gehele jaren dat op 1 januari van het jaar van waarneming is verstreken sinds de geboortedatum van de persoon.
Leerling	Persoon die les krijgt aan een instelling voor basis- of voortgezet onderwijs
Levensverwachting	De levensverwachting betreft de gemiddelde leeftijd die een levendgeborene uit het betreffende jaar naar verwachting zal bereiken. Met levensverwachting wordt levensverwachting bij geboorte bedoeld.

Begrip	Definitie
Loonkostensubsidie (Participatiewet)	<p>Dit is een type re-integratie-/participatievoorziening. De loonkostensubsidie op grond van de Participatiewet is een subsidie die een werkgever krijgt als ondersteuning om een persoon in dienst te nemen, die een arbeidsvermogen heeft dat onder het wettelijk minimumloon (WML) ligt. Deze subsidie kan langdurig worden ingezet. Naast de loonkostensubsidie op grond van de Participatiewet zijn er nog twee andere soorten loonkostensubsidies: de 'Forfaitaire loonkostensubsidie' en de 'Tijdelijke loonkostensubsidie'. Deze kunnen niet langdurig ingezet worden</p>
Maatwerkarrangement (Wmo)	<p>Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo, afgestemd op de situatie van een cliënt.</p>
Maatwerkvoorziening	<p>Een maatwerkvoorziening is afgestemd op de situatie van een cliënt, zoals persoonlijke begeleiding of een aanpassing aan een woning. Voor een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, doet een gemeente daarvoor eerst een diepgaand onderzoek naar de persoonlijke situatie van een cliënt.</p>
Mantelzorg	<p>Mantelzorg is de zorg die u ontvangt van een bekende uit uw omgeving, zoals uw partner, ouders, kind, burens of vrienden, als u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt bent. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald. Een vrijwilliger vanuit een vrijwilligerscentrale is geen mantelzorger.</p>
Ondersteuning thuis	<p>Onder ondersteuning thuis vallen de productcategorieën begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf, overige ondersteuning gericht op het individu of huishouden, dagbesteding en overige groepsgerichte ondersteuning.</p>
Ontvangen melding	<p>Het kenbaar maken aan Veilig Thuis van een situatie of vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling met vermelding van de persoonsgegevens van de betrokkene(n). Het verschil met een advies is dat bij een melding de verantwoordelijkheid voor het zicht op de veiligheid van de directbetrokkenen is overgedragen van de melder aan Veilig Thuis.</p>
Opleidingsniveau	<p>Het niveau van de hoogste met succes gevolgde opleiding. Ook opleidingen die zijn gevolgd zonder het diploma te hebben behaald, tellen mee bij de bepaling van het behaald onderwijsniveau. In dat geval wordt het niveau toegekend van het diploma dat nodig is om toegelaten te worden tot de opleiding.</p>

Begrip	Definitie
Overig (Hoofdcategorie Wmo)	Onder overig vallen alle voorzieningen die niet in een van de vier hoofdcategorieën zijn in te delen en de generieke toewijzing. Bij een generieke toewijzing wordt geen productcategorie toegeschreven, en wordt alleen het maximum bedrag in het budget aangegeven dat in de betreffende periode aan zorg of ondersteuning gedeclareerd mag worden. Een zorgaanbieder mag zelf bepalen welke producten worden ingezet.
Participatiewet	Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking.
Percentielgroep	De toekenning aan percentielgroepen is gebaseerd op alle particuliere huishoudens in Nederland. Deze worden van laag naar hoog gerangschikt op vermogen en vervolgens ingedeeld in honderd opeenvolgende groepen van gelijke omvang: de percentielgroepen.
Persoonlijke verzorging	Wmo voorziening uit de categorie ondersteuning thuis. Persoonlijke verzorging is hulp bij het opstaan, douchen, aankleden, naar het toilet gaan, tanden poetsen enzovoort. Er is sprake van persoonlijke verzorging onder de Wmo wanneer er geen sprake is van een geneeskundige context. Men noemt dit dan ook wel adl-hulp: hulp bij algemene dagelijkse levensverrichtingen.
Problematische schuld	Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen. Een huishouden met problematische schulden is een huishouden waarvan ten minste één persoon in het huishouden voldoet aan de criteria voor ten minste één van de beschikbare registraties met informatie over schulden.
Reden beëindiging	Binnen het berichtenverkeer worden jeugdzorgtrajecten beëindigd middels een Stop Zorg bericht, waarbij kan worden aangegeven wat de reden van wijziging of beëindiging van de betreffende levering is.
Re-integratievoorziening	Onder de participatiewet zijn gemeenten samen met de bijstandsgerechtigde verantwoordelijk voor re-integratie. Een bijstandsgerechtigde heeft een re-integratieplicht en moet vaak verplicht deelnemen aan een re-integratietraject. Gemeenten bieden daarvoor verschillende re-integratievoorzieningen, die erop gericht zijn om kennis en werkervaring op te doen en zo de kans op het vinden van een betaalde baan te vergroten.

Begrip	Definitie
Referentiegroep	<p>De gegevens van een gemeente worden vergeleken met de gegevens van gemeenten die een vergelijkbare grootteklasse hebben op basis van inwoneraantal. Er worden op Waarstaatjegemeente.nl vijf grootteklassen onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <25.000 • 25.000-50.000 • 50.000-100.000 • 100.000-300.000 • >300.000
Rolstoelen (Wmo voorziening)	<p>Wmo voorzieningen uit de categorie hulpmiddelen en diensten. Via de Wmo kan een cliënt in aanmerking komen voor vergoeding van een rolstoel.</p>
SES-WOA score	<p>De SES-WOA score evenals de deelscores per huishouden worden berekend met behulp van een Multiple Correspondentie Analyse (MCA). Input voor de MCA is voor alle huishoudens in Nederland: 1) Het landelijke welvaartsdecil waar het huishouden in valt (10 categorieën) 2) Het opleidingsniveau van het huishouden volgens de 2e digit van de SOI-indeling (5 categorieën) en; 3) Het recente arbeidsverleden van het huishouden in zeven categorieën. De MCA levert per huishouden naast een totaalscore SES-WOA ook numerieke deelscores per huishouden voor welvaart, opleidingsniveau en arbeidsverleden. Aan de hand van de scores per huishouden wordt tot slot de gemiddelde score per regio (gemeente/wijk/buurt) berekend.</p>
Speciaal Basisonderwijs	<p>De voortzetting van het voormalig basisonderwijs aan kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (so-lom), moeilijk lerende kinderen (so-mlk) en in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (iobk) voor zover verbonden aan scholen voor so-lom en so-mlk. Speciaal Basisonderwijs: Speciaal Basisonderwijs (sbo) valt onder het reguliere onderwijs. Sbo-scholen zijn bedoeld voor kinderen met een relatief lichte ondersteuningsvraag die toch niet in op een reguliere school opgevangen kunnen worden. Scholen in het sbo hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen. Maar de leerlingen in het sbo krijgen meer tijd om die te halen. De groepen in het speciaal basisonderwijs zijn kleiner en er zijn meer deskundigen. Leerlingen kunnen tot hun 14e jaar op een school voor speciaal basisonderwijs terecht. (referentie: https://monitoraaj.nl/speciaal-onderwijs/)</p>
Toegang	<p>De manier waarop een persoon toegang krijgt tot zorg en ondersteuning bij een gemeente. De manier waarop dit is ingericht, verschilt per gemeente en voorziening. Het gaat over de plek waar personen zich kunnen melden met een hulpvraag en over het proces dat zij daarna moeten doorlopen om uiteindelijk gebruik te kunnen maken van een voorziening.</p>

Begrip	Definitie
Training/cursus/opleiding	Type re-integratie-/participatievoorziening. Tot deze voorziening behoort het volgen van een training, cursus, opleiding of scholing die de toegang tot de arbeidsmarkt bevordert. Het doel kan zijn de ontwikkeling van de persoon om deze gereed te maken voor de arbeidsmarkt, maar ook het behalen van een certificaat of diploma. De inzet van de voorziening kan zowel van korte als van lange duur zijn. Het mag alleen gaan om niet-regulier onderwijs, dat wil zeggen onderwijs dat niet onder de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) valt.
Uitkeringsgezin	Kinderen die opgroeien in een gezin dat rond moest komen van een uitkering.
Verblijf en opvang	Onder verblijf en opvang vallen de productcategorieën beschermd wonen, opvang, spoedopvang en overige beschermd wonen en opvang.
Vervoersdiensten	Wmo voorzieningen uit de categorie hulpmiddelen en diensten. Vervoersdiensten maken het mensen met een beperking mogelijk om zich lokaal te verplaatsen. Voorbeelden van vervoersdiensten zijn een gehandicaptenparkeerkaart of een gehandicaptenparkeerplaats.
Vervoersvoorziening, woon-werk (Participatiewet)	Dit is een type re-integratievoorziening. Als reizen naar het werk door chronische ziekte of handicap lastig is, kan een vervoersvoorziening worden verstrekt. Deze voorziening kan alleen worden ingezet voor personen met een arbeidsbeperking.
Vervoersvoorzieningen	Wmo voorzieningen uit de categorie hulpmiddelen en diensten. Vervoersvoorzieningen zijn bijvoorbeeld: Collectief vervoer, zoals een regiotaxi. Vergoeding van gebruik of aanpassing van de (eigen) auto. Hulpmiddelen zoals een scootmobiel of driewiel fiets.
Voortijdig schoolverlater	Leerlingen die in een gegeven jaar het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.
Voorziening in het sociaal domein	Personen die een voorziening ontvangen uit een van de drie wetten in het sociaal domein, te weten de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, en de Participatiewet.
Vrijwilligerswerk (Participatiewet)	Type re-integratievoorziening waarbij personen onbetaald en onverplicht werk verrichten voor anderen of voor de samenleving. Het initiatief kan zowel bij de gemeente als bij de persoon zelf liggen. Hier zijn dan bepaalde voorwaarden aan verbonden.
Vrijwilligerswerk	Werk dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving.
Werkloos, werkloosheid	Personen zonder betaald werk, die recent naar werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn.

Begrip	Definitie
Wijkteam	Een wijkteam is een professioneel team dat wijkbewoners helpt, zoals kinderen en hun ouders. Een wijkteam zit altijd in de buurt, vandaar de naam. Een wijkteam komt in actie als er in een gezin vragen of zorgen zijn. Op hoofdlijnen voeren wijkteams deze taken uit: Voorkomen van opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen. Tijdig signaleren en snel ingrijpen bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen. Versterken van het opvoedkundige klimaat, overal waar kinderen en jongeren komen.
Wmo	De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) draait om het geven van maatschappelijke ondersteuning, zodat mensen kunnen meedoen en zich kunnen handhaven in de samenleving.
Wonend in een instelling	Personen die in een institutioneel huishouden verblijven. Een institutioneel huishouden is een huishouden van één of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Het gaat om personen in instellingen zoals verpleeg- en verzorgingshuizen.
Woondiensten:	Wmo voorzieningen uit de categorie hulpmiddelen en diensten, bedoeld voor cliënten die door een handicap beperkingen in huis ondervinden bij het normale gebruik van een woning. Onder woondiensten vallen bijvoorbeeld tijdelijke huisvesting, verhuizing en inrichting, het vrijmaken van de woning, boodschappendienst, maaltijdvoorziening.
Woonvoorzieningen:	Wmo voorzieningen uit de categorie hulpmiddelen en diensten, bedoeld voor cliënten die door een handicap beperkingen in huis ondervinden bij het normale gebruik van een woning. Onder woonvoorzieningen vallen bijvoorbeeld een financiële tegemoetkoming woningaanpassing, traplift/tillift, onderhoud en reparatie.
Zelfredzaamheid	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.
Zelfstandig wonend	Personen die niet in een instelling wonen, maar in een particulier huishouden, waarin een persoon zichzelf niet-bedrijfsmatig voorziet van de dagelijkse behoeften.

VNG REALISATIE

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**INFO@VNG.NL
WWW.VNGREALISATIE.NL**